

GEMEENTE ENSCHEDE

PARTICIPATIEIMPULS

SAMENLEVINGSGERICHT WERKEN IN ENSCHEDE

In dit themanummer o.a.:

- **EVALUATIE PARTICIPATIEVERORDENING**
- **GEZONDE BUURTEN IN ENSCHEDE**
- **NOTA BEWEGEN, SPELEN, SPORTEN**

Editie 5 – Juni 2025

ENSCHDE

INHOUDSOPGAVE

 VOORWOORD	3
NIEUWS	4
JIJ MAAKT ENSCHEDÉ	6
HET KOMPAS	9
GEZONDE BUURTEN IN ENSCHEDÉ	11
JONGERENPARTICIPATIE	14

NOTA BEWEGEN, SPELEN, SPORTEN	15
TOOLBOX JIJ MAAKT ENSCHEDÉ	19
MAKELPUNT	21
EVALUATIE PARTICIPATIEVERORDENING	23
ACTIEPLAN	26
AGENDA 2025	28

OVER PARTICIPATIE IMPULS

Participatie Impuls is een periodiek magazine van het participatieteam van de gemeente Enschede.

In dit magazine lees je de stand van zaken rondom het Actieplan Samenlevingsgericht Werken. Binnen dit actieplan geven we participatie de komende jaren een impuls. Daarvoor ontwikkelen we verschillende hulpmiddelen zoals een handreiking en middelen voor online en offline participatie.

Verder zijn we als team een vraagbaak en bieden we ondersteuning. We delen in dit magazine actuele ontwikkelingen over participatie in Enschede. We delen ook kennis en successen, lessen en voorbeelden uit de praktijk.

Reageren op deze Participatie Impuls? Dat kan!

Stuur een mailtje naar participatie@enschede.nl

VOORWOORD

IEDEREEN WIL GEHOORD EN GEZIEN WORDEN

Participatie gaat over gehoord worden. Gezien worden. En samen kijken hoe we dingen het beste kunnen aanpakken. In een straat, wijk of in de hele stad. In de gemeente Enschede doen we ons best om dat zo goed en zorgvuldig mogelijk te doen. Met professionals, met partners en vooral: mét inwoners. Sinds begin 2025 hebben we daarvoor Jij Maakt Enschede, een merk en platform waarmee we participatie op één plek zichtbaar maken. Inmiddels hebben we al vijftien projecten via dit platform gebundeld, elk project heeft als doel om inwoners en samenwerkingspartners actief te betrekken bij wat er in hun omgeving gebeurt.

Dat doen we niet alleen online. We combineren digitale mogelijkheden met écht contact. Want de ene inwoner denkt graag op zijn eigen moment en gemak online mee. De ander maakt liever een praatje met een echt mens in het winkelcentrum. Ook dat doen we. En dat is mooi om te zien. Want we willen zoveel mogelijk mensen zien én horen. Jongeren horen daar nadrukkelijk bij. Met #JONG053 geven we jongeren een eigen plek in het gesprek over de stad. En dat blijft niet onopgemerkt. In Enschede organiseren jongeren zelf bijeenkomsten, denken ze mee over beleid (van sport tot geldzaken en zelfs drugsbestrijding) en inspireren ze professionals met hun frisse blik. Onze aanpak krijgt niet alleen landelijke aandacht, maar ook internationale erkenning: we zijn zelfs uitgenodigd voor de Europese studiereis Youth4Democracy in Spanje. Dat zegt iets. En daar zijn we trots op.

We zijn goed op weg. Er gebeurt veel en we leren elke dag. De evaluatie van onze participatieverordening laat zien dat inwoners het waarderen dat ze mogen meepraten. Maar het mag nog beter: duidelijker maken wat we doen met hun inbreng. Ook dat pakken we op.

We blijven investeren in participatie. Omdat we geloven dat een gemeente pas écht werkt als iedereen mee kan doen en als onze inwoners zich gehoord en gezien voelen.

Niels van den Berg
Wethouder

NIEUWS

VARIA

PARTICIPATIE BASISTRAINING OPNIEUW VAN START

LEER HOE JE ZELF EEN SUCCESVOL PARTICIPATIETRAJECT OPZET EN UITVOERT

Als gemeente willen we inwoners betrekken bij onze plannen. Dit maakt het project of beleid beter en geeft inwoners de stem die ze verdienen. Maar hoe doe je dat? Is het niet veel gedoe? En hoe doe je het goed? In de Participatie basistraining krijg je hier antwoord op.

Deze basistraining is opgefrist en weer terug in de Enschede Academie.

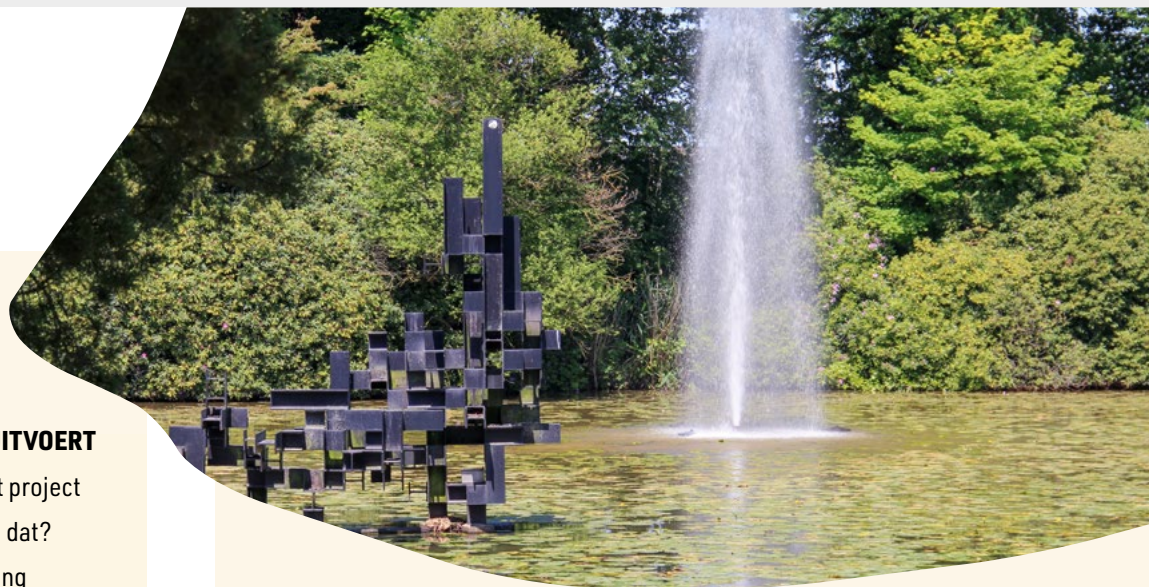
Collega's van het participatieteam geven de training (óók opgefrist).

We gaan dieper in op waarom, met wie, waarover en hoe je kunt participeren.

Je oefent aan de hand van een voorbeeld uit de Enschedese praktijk.

We laten je zien dat, met de juiste stappen, participatie niet ingewikkeld of spannend hoeft te zijn.

Voor meer informatie en/of aanmelden, zie de Catalogus van de [Participatie basistraining - de inwoner praat mee](#).

PARTICIPATIETRAJECT VOLKSPARK GESTART

Het participatietraject voor de herinrichting van het Volkspark is gestart. Door intensief gebruik is het park versleten. Ook voldoet het niet meer aan de eisen op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit. Daarom werken we aan een nieuw ontwerp. In de eerste fase verzamelen we input van inwoners. Via een online enquête op jijmaaktenschede.nl en twee publiekswandelingen op 27 juni halen we op wat zij belangrijk vinden. Zo zorgen we dat het voorlopig ontwerp aansluit bij wensen en gebruik.

In november 2025 presenteren we een schetsontwerp waar inwoners op kunnen reageren. In april 2026 volgt het voorlopig ontwerp. De uitvoering van de eerste werkzaamheden start in augustus 2026.

Meer informatie op <https://jijmaaktenschede.nl/volkspark/>

TOEKOMSTVISIE ENSCHEDÉ 2050: INWONERS DENKEN MEE

De gemeente werkt aan een toekomstvisie voor Enschedé in 2050. Een belangrijke stap hierin is het ophalen van ideeën, zorgen en wensen van inwoners, ondernemers en partners. In juni en juli gaan we daarom actief met inwoners in gesprek en staat een online peiling open.

We vragen hen: wat moet er anders, wat willen we behouden en welke keuzes zijn belangrijk voor de toekomst van onze stad? De gesprekken met partners volgen in september. In oktober wordt de opbrengst besproken in de commissie Bestuur & Middelen.

Meer informatie op <https://jijmaaktenschede.nl/enschede2050/>

Beeld: Say Yeah Motion Media

BESPREKING EVALUATIE PARTICIPATIEVERORDENING OP 8 SEPTEMBER 2025

De evaluatie van de participatieverordening is klaar. Inwoners waarderen het idee achter participatie, maar missen vaak duidelijkheid over hun invloed en terugkoppeling. Ook ambtenaren en raadsleden zien ruimte voor verbetering, onder andere op het gebied van verwachtingen en ondersteuning. De evaluatie biedt waardevolle inzichten én concrete aanbevelingen voor verbetering. Op 8 september 2025 bespreken we de uitkomsten in de commissie Bestuur en Middelen. Op pagina 24 in deze Impuls lees je de belangrijkste inzichten uit de evaluatie.

Lees meer op pagina 24

NIEUWE MOGELIJKHEDEN PARTICIPATIE INWONERS BEREIKEN EN BETREKKEN MET JIJ MAAKT ENSCHEDÉ

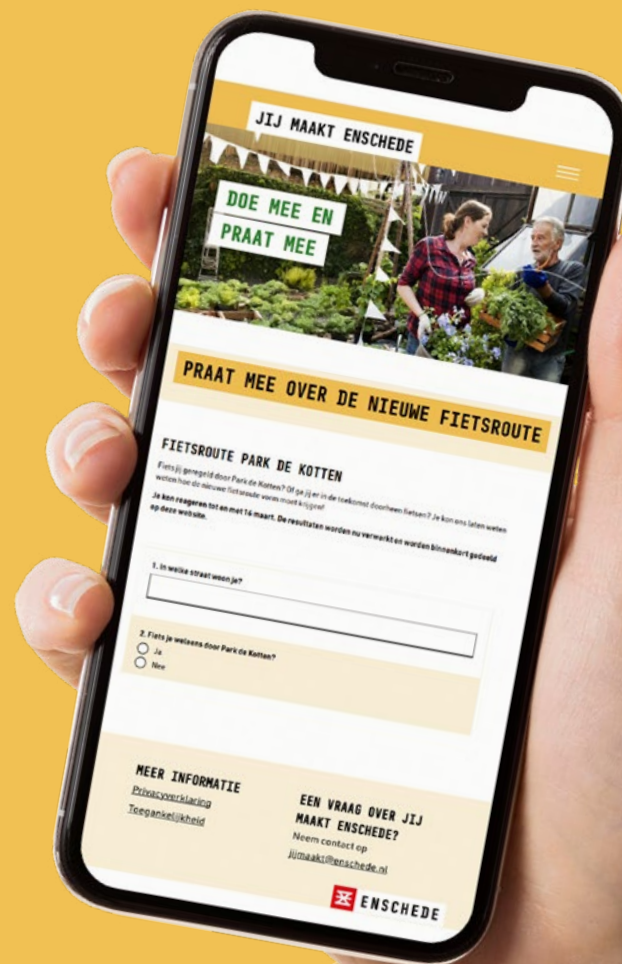
Inwoners vragen naar hun mening, een overzichtelijke tijdlijn maken van wat er is gedaan of nog staat te gebeuren of online ontwerpen delen. Op Jij Maakt Enschede kan het. Jij Maakt Enschede is het nieuwe merk en online platform waarmee we sinds begin 2025 alle vormen van participatie en samenwerking in de stad bundelen.

Op jijmaaktenschede.nl zijn inmiddels 15 projectwebsites actief en enkele in ontwikkeling. Elk van deze websites ondersteunt participatie op maat: van buurtaanpak tot stadsbrede raadpleging. Ga je aan de slag met een participatieproject? Dan biedt een eigen projectsite via Jij Maakt Enschede volop mogelijkheden om inwoners te bereiken en betrekken.

WAT LEVERT DAT OP VOOR INWONERS?

Inmiddels hebben we een aantal mooie voorbeelden van de toegevoegde waarde van het platform. In Park De Kotten konden mensen eenvoudig hun ideeën en ervaringen delen over een nieuwe fietsroute. Ze deden dit via een kaart, zodat andere inwoners meteen zien waar het over gaat en wat de ervaringen van andere inwoners zijn. Dat maakt meedenken makkelijk en overzichtelijk.

Ervaringen en suggesties delen over een nieuwe fietsroute voor Park De Kotten

PLANNING

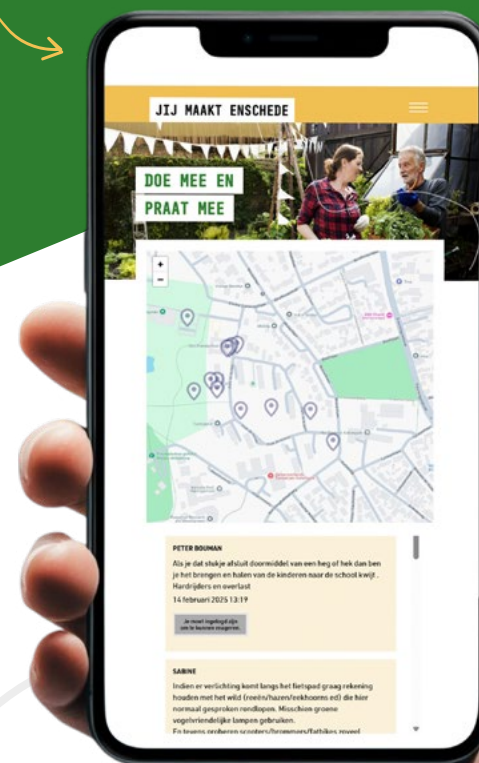
- JUNI 2024**
Inloopbijeenkomst verkeersplan Noordwest, inclusief voorlopig ontwerp Kottendijk
- OKTOBER 2024**
Aangepast ontwerp klaar
- 18 NOVEMBER 2024**
Inloopbijeenkomst bewoners Kottendijk
[Bekijk het voorlopig ontwerp](#)
- DECEMBER - JANUARI 2025**
Uitwerken voorstel tot definitief ontwerp
- FEBRUARI 2025**
Ontwerp nieuwe inrichting Kottendijk vastgesteld
[Bekijk het definitieve ontwerp - tekening 1](#)
[Bekijk het definitieve ontwerp - tekening 2](#)
- JUNI - SEPTEMBER 2025**
Werkzaamheden door Enexis
- SEPTEMBER 2025**
Start aanleg fietsstraat
- DECEMBER 2025**
Fietsstraat klaar
- JANUARI - MAART 2026**
Bomen en groen inplanten

EEN TIJDLIJN ALS ARCHIEF EN VORM VAN TERUGKOPPELING

Deze vorm van participatie voor Park de Kotten maakt onderdeel uit van het project '7522 in beweging'. De gemeente gaat de komende jaren op verschillende plekken in de wijken Walhof-Roessingh en Bolhaar aan de slag. Straten krijgen een inrichting die past bij de hoeveelheid verkeer en de rijsnelheid van 30 kilometer per uur. Ook worden straten aantrekkelijker voor fietsers. Er komt meer ruimte voor water en bloeiende planten, struiken en bomen. Op Jijmaaktenscheda.nl zien bewoners welke deelprojecten er zijn in hun wijk en wat er allemaal gebeurd is en wat er nog op de planning staat. Zo krijgen ze terugkoppeling én blijven ze goed geïnformeerd.

ONLINE REAGEREN OP DE NIEUWSTE ONTWERPEN

In Glanerbrug (bij de Gagelstraat, Bentstraat en Veenpluisstraat) kunnen bewoners de nieuwste ontwerpen bekijken en meteen hun mening geven. Zo krijgen plannen direct waardevolle feedback van de buurt. In 't Zwik kunnen bewoners laten weten wat zij belangrijk vinden voor het groen en water in hun buurt. Ze stemmen gewoon online, op een moment dat het hen uitkomt. Ook tijdens het participatieproject voor het Kompas, het nieuwe wijkcentrum, vulden inwoners makkelijk een vragenlijst in.

CAMPAGNE IN 2025

Sinds 2025 loopt een campagne om het merk en platform Jij Maakt Enschede onder de aandacht te brengen. Wellicht heb je de borden al gezien in de stad: bijvoorbeeld over het Makelpunt of het aanvragen van wijkbudget. Meer weten over Jij Maakt Enschede of de mogelijkheden van digitale participatie? Neem contact op met het participatieteam via participatie@enschede.nl.

Veelgestelde vragen Kottendijk

Vragen over 7522 in beweging? Kijk of je vraag tussen de veelgestelde vragen staat. Staat je vraag er niet tussen? Stuur dan een mailtje naar: 7522@enschede.nl.

VRAGEN VAN BEWONERS KOTTENDIJK

- ✓ IS AL BEREIK VAN VERLICHTING EN IN DE STRAAT KOMT?
- ✓ IS HET MODELIJK OM BETAALD PARKEREN IN TE VOEREN?
- ✓ KOMEN HET PLEINTJE DE KOTTENDIJK LOP EN HET STRAATJE RICHTING BEMERHOFF WORDEN MEER OMGEVEN IN HET PLAN KOTTENDIJK?
- ✓ STOEPE BEMERHOFF NAAR WINKELCENTRUM DOORDEEL VIND IK TE SMAL. KAN DIT OPGELOST WORDEN?
- ✓ KAN DE AANLEG VAN GLASVEZEL MEER OMGEVEN WORDEN IN HET PROJECT?
- ✓ KOMEN DE KABELGATEN VOOR OPLAADEN ELEKTRISCHE VOERTUIGEN TERUG IN HET NIEUWE PLAN?
- ✓ ZIJN ER STRAKS NOG VOLDOENDE PARKERPLAATSEN?
- ✓ WANNEER WORDEN DE BOMEN EN HET GROEN AANDEPLANT?
- ✓ MOET IK MIJN EIGEN REGENWATER NO OOK AFKOPPELEN?
- ✓ IS EEN FIETSSTRAAT ALLEEN VOOR FIETSEN EN DE AANWOENDE?

De Beek-, Gagel- en Veenpluisstraat horen bij de straten die we aanpakken voor GreenBlaze Glanerbrug. De werkzaamheden starten in 2026. Het eerste voorstel voor de herinrichting is klaar. Bekijk hieronder het voorstel per straat.

- [Eerste voorstel herinrichting Bentstraat 5/2](#)
- [Eerste voorstel herinrichting Bentstraat 2/2](#)
- [Eerste voorstel herinrichting Gagelstraat en Veenpluisstraat](#)

Wat vind je van de ontwerpen? Heb je nog iets over het hoofd gezien? Je kan het doorgeven tot en met 29 april. De ontwerpen worden onderzocht en eventueel verwerkt in het tweede voorstel voor de nieuwe inrichting.

DECEMBER 2024 - JANUARI 2025
Bijeenkomst in perschoonhuis om wensen en ideeën op te halen

APRIL 2025
Eerste voorstel nieuwe inrichting

JULI 2025
Tweede voorstel nieuwe inrichting

SEPTEMBER 2025
Definitief voorstel nieuwe inrichting

VOORJAAR 2026
Start uitvoer

HET INSTUREN VAN RIJACTIES IS GELDIG, JE KUNT NIET MEER REAGEREN

JAN
Te weinig parkeerplaatsen, graag zou ik meer parkeerplaatsen zien voor bedrijven aan de kant van bodyperfection
18 april 2025 08:35

© Gemeente Enschede 2025

Gagelstraat, Bentstraat &
Veenpluisstraat Glanerbrug:
tijdlijn, reactiemodule en ontwerpen te zien

PARTICIPATIE HET KOMPAS

SLIM COMBINEREN: DE KRACHT VAN ONLINE PARTICIPATIE ÉN PERSOONLIJK CONTACT

Na jaren leegstand krijgt wijkcentrum Het Kompas in Enschede Noord een tweede leven. Wijkbewoners praatten via Jij Maakt Enschede mee over de inrichting en activiteiten van hun nieuwe ontmoetingsplek. Een slimme mix van online mogelijkheden én persoonlijk contact werd ingezet. Die aanpak leverde niet alleen duidelijke keuzes op, maar mobiliseerde ook tientallen vrijwilligers. "Dat is echt de grootste winst hiervan."

BRIEF OM MENSEN TE ACTIVEREN

Het participatietraject begon met een gerichte brief aan 5.000 adressen in Mekkelholt, Deppenbroek en Bolhaar. Via deze brief werden bewoners uitgenodigd om online een enquête in te vullen op het platform Jij Maakt Enschede. "Zo kun je snel een grote groep mensen bereiken, maar we hebben wel gekeken: wat kunnen we nog meer doen? Uit eerdere ervaringen met online participatie voor de wijkbudgetten wisten we dat persoonlijk contact de betrokkenheid en respons flink kan verhogen", vertelt Ben van Heijningen van het participatieteam. "Van die ervaringen hebben we geleerd."

PERSOONLIJKE GESPREKKEN VOOR DE SUPERMARKT

Dus gingen ze eropuit om het gesprek aan te gaan met wijkbewoners in winkelcentrum Deppenbroek. Naast wijkregisseur Eva Lulof en Ben van Heijningen en Maartje Visschedijk sloten collega's aan van Power, Incluzio, Alifa, het wijkteam en ook een aantal vrijwilligers uit de buurt. "In zo'n nieuw wijkcentrum wil je samenwerken met inwoners en maatschappelijke partners. Tijdens het flyeren hebben we dat ook echt gedaan. Daar onstond de verbinding met elkaar al", zegt Eva Lulof. "Het was echt een breed gedragen

HET WAS ECHT EEN BREED GEDRAGEN INITIATIEF OM SAMEN MET DE INWONERS IN GESPREK TE GAAN

Eva Lulof – wijkregisseur

geven of samen chillen. Van een wiskundeclub tot een etiquettecursus en van linedancen tot aan 3D-printen, van alles kwam voorbij op de vraag welke activiteiten de wijkbewoners graag in het nieuwe Kompas willen doen.

initiatief om samen met de inwoners in gesprek te gaan.” En dat niet alleen, het werkte. De inwoners kennen veel mensen in hun wijk, dat wekte vertrouwen en door de samenwerking met meerdere instanties kon snel geschakeld worden. Eva Lulof sprak bijvoorbeeld een jongen aan die vertelde dat zijn koelkast kapot was, waardoor hij het eten van de voedselbank niet kon bewaren. “De collega van het wijkteam die erbij was heeft meteen een afspraak gemaakt om hem te helpen.”

300 INWONERS BRENGEN ONLINE STEM UIT

In de persoonlijke gesprekken werden inwoners uitgenodigd om zich te laten horen via Jij Maakt Enschede. “Het was leuk om te horen van een vrouw dat ze het heel goed vond dat we zichtbaar waren op een plek waar veel inwoners komen en dat we niet alleen maar vanuit het stadhuis een brief sturen”, vertelt Maartje Visschedijk van het participatieteam. Online konden bewoners hun stem uitbrengen op één van de vier moodboards voor de inrichting van het nieuwe wijkcentrum. Ook konden ze aangeven welke activiteiten ze wilden zien. Uiteindelijk vulden meer dan 300 inwoners de enquête in, het moodboard ‘natuur’ was de overduidelijke winnaar. Opvallend is dat de wijkbewoners vooral activiteiten willen waarbij ze elkaar kunnen helpen en ontmoeten. Men wil graag samen koken en maaltijden serveren, een kopje koffie kunnen drinken, cursussen aan anderen

TACHTIG MENSEN WILLEN HELPEN

Mooie bijvangst was dat in dezelfde enquête zo’n tachtig mensen aan hebben gegeven actief te willen helpen bij het organiseren van activiteiten. “Ik vind dat echt een hoog aantal. Zeker als ik de geluiden hoor in de wijk van andere voorzieningen, bij wie het lastig is om vrijwilligers vast te houden,” zegt wijkregisseur Eva Lulof. De raadpleging heeft dus niet alleen inzichten opgeleverd, maar dus ook mensen geactiveerd. “Daar zit misschien wel de grootste winst”, volgens Eva. “Het is natuurlijk de vraag of deze mensen straks ook echt allemaal actief aan de slag gaan. Maar als we van de tachtig mensen die hun gegevens hebben achtergelaten, twintig mensen overhouden, is dat al hartstikke mooi.”

INFORMEREN, ACTIVEREN, STEMMEN

EN TERUGKOPPELEN OP JIJ MAAKT ENSCHEDÉ

Op <https://jijmaaktenschede.nl/kompas/> is voor dit participatieproces alle informatie overzichtelijk gebundeld op één plek. Buurtbewoners konden hun stem uitbrengen op de favoriete inrichting, meer lezen over het participatieproces en de uiteindelijke uitslag van de enquête bekijken. De projectsite blijft de komende tijd dé plek om inwoners in de wijk te blijven informeren en betrekken bij Het Kompas.

Bekijk de projectwebsite op <https://jijmaaktenschede.nl/kompas/>

PARTICIPATIE ORGANISEREN ALS GEZAMENLIJK FEESTJE

Hoe betrek je bewoners écht bij hun buurt? Door kinderen een grote rol te geven in het participatieproces en door het leuk te maken, weet projectleider Tamar-Merthe Meijer. In de participatieaanpak van het project Gezonde Buurt staat het vieren van een feestje centraal. En dat werkt. Inmiddels zijn twee projecten op basis van co-creatie tot stand gekomen. De les: "Participeren mag wel wat meer fun zijn."

In Stadsveld en Glanerbrug heeft Enschede inmiddels een Gezonde Buurt. En Enschede-Zuid staat nu als derde op de planning. Wat deze projecten zo bijzonder maakt is dat het draait om co-creatie. Participatie is geen vinkje in het proces, maar de basis. "Het is dus niet zo dat wij van hogerhand dingen bedenken en het dan voorleggen aan de buurt met de vraag om ergens een kruisje of een vinkje te zetten", vertelt Tamar-Merthe Meijer, die vanaf de eerste Gezonde Buurt in Stadsveld bij het project betrokken is. "Je bent afhankelijk van de input die komt, maar dat maakt dat het eindresultaat ook heel erg bij de buurt past."

SAMENWERKING ZOEKEN IN DE WIJK

Een Gezonde Buurt is meer dan een opgeknapt speelveld. Het is een fysieke plek waar ontmoeting, beweging en natuur samenkomen en waar bewoners vanaf het begin meedoen. De rol van de gemeente is daarbij helder: bij elke Gezonde Buurt zijn de buurtbewoners initiatiefnemers en uitvoerders, de gemeente faciliteert en ondersteunt. Dat betekent niet dat er geen sturing op zit. Integendeel. Voordat er ook maar een idee op tafel ligt, wordt gekeken welke partners al actief zijn in de buurt. "Sportaal, Alifa, Incluzio, maar misschien is er ook een gezondheidscentrum in de buurt, een instelling voor ouderenzorg of zijn er actieve inwoners die als een soort buurtburgemeester actief zijn. Dit is je harde kern, zij zitten al in de haarvaten van de wijk en zijn dus onmisbaar voor het hele proces", schetst Tamar.

ONTDEKKEN EN DROMEN

Samen met deze kerngroep wordt de buurt verkend in een buurtsafari. Het doel is om te ontdekken en te dromen. Binnen deze fase worden de kaders ook helder gecommuniceerd. "Er zijn gewoon kaders", stelt Tamar. "Bijvoorbeeld de financiële middelen, maar ook de drie verplichte componenten: spelen, ontmoeten en natuur". Ook

kijkt de beheerafdeling van de gemeente mee of een ontwerp op de lange termijn te onderhouden is. "Als je het heel duidelijk kadert, dan is er geen grijs gebied. Dan is het heel duidelijk".

RUIMTE VOOR CREATIVITEIT BINNEN DE KADERS

Binnen die kaders is er volop ruimte voor creativiteit, met een sleutelrol voor de ontwerper. Die ontwerper doet meer dan tekenen. Die vertaalt wensen en dromen, volgens Tamar. "Als een kind zegt: ik wil van mijn slaapkamerraam zo met een zipline naar de buurt kunnen, dan moet zo'n ontwerper denken: volgens mij hoor ik hier dat dat kind een stukje spanning en avontuur wil in het ontwerp", geeft Tamar als voorbeeld. Hoewel een Gezonde Buurt voor iedereen is, vormen kinderen een strategisch startpunt. Niet alleen daagt hun fantasierijke inbreng de ontwerper uit om voorbij de standaard beelden te denken. "Het is gewoon makkelijker om kinderen te mobiliseren, en kinderen nemen hun ouders mee", legt Tamar uit.

MOMENTEN VIEREN MET EEN FEESTJE

Met een stevige basis van betrokkenheid in de buurt én het creatieve ontwerp, kan het leukste gedeelte beginnen: de activiteiten, het samen aan de slag gaan en het vieren van mijlpalen. "We vieren een feestje. Elk contactmoment wordt een klein evenement met muziek en wat te eten en te drinken, betaald uit het activiteitenbudget." Inwoners blijven zo nauw betrokken. "Je wilt de inwoner altijd centraal stellen en door dingen te vieren zorgen dat ze met plezier ergens naartoe gaan."

GEZONDE BUURT LEVENDIG HOUDEN

Want het echte succes van een Gezonde Buurt wordt uiteindelijk bepaald door wat er ná de feestelijke opening gebeurt. De borging is cruciaal, en ook hierin zijn de lokale stakeholders onmisbaar. "Wij gaan weg als projectleiders en vervolgens is het aan het opbouwwerk: hoe kunnen we die plek levendig houden?". Een plek zonder programmering en eigenaarschap bloedt dood. "Dan staan er hele mooie fitnessstoestellen in de buitenruimte waar je nooit iemand op ziet zitten." Als de Gezonde Buurt 'af' is, wordt daarom meteen gestart met de activiteitenkalender. Daardoor wordt het een plek die ook écht gebruikt wordt. "Stadsveld heeft echt een mooiere plek gekregen en in Glanerbrug is inmiddels een heel activiteitenprogramma door de buurt zelf gemaakt."

OVER HET PROJECT GEZONDE BUURT

Gezonde Buurten is een landelijk initiatief van Jantje Beton, IVN Natuureducatie en JOGG, gefinancierd door het ministerie van VWS. Het doel is om samen met bewoners groene speel- en ontmoetingsplekken te creëren die uitnodigen om te bewegen, ontspannen en elkaar te ontmoeten. In Enschede zijn al twee Gezonde Buurten gerealiseerd, in Stadsveld en Glanerbrug. De derde buurt in Enschede-Zuid wordt opgepakt door de gemeente zelf. Zo ontstaat een levendige, groene plek midden in de wijk, die beweging stimuleert, eenzaamheid tegengaat en waar mensen door allerlei activiteiten op een natuurlijke en gezellige manier met elkaar verbonden raken.

JONGERENPARTICIPATIE

LOKALE, LANDELIJKE

ÉN INTERNATIONALE

AANDACHT VOOR #JONG053

De gemeente Enschede maakt flinke stappen op het gebied van jongerenparticipatie. Via #JONG053 krijgen jongeren steeds meer de kans om hun stem te laten horen en actief bij te dragen aan projecten en beleid in de stad. Een recent voorbeeld hiervan is de succesvolle workshop die #JONG053 op 15 mei organiseerde tijdens de netwerkbijeenkomst 'Rondkomen met je inkomen'. Tijdens deze workshopsessie deelden de jongeren waardevolle inzichten met 15 professionals over hoe je hen écht bereikt en gingen ze in gesprek over geldzaken. Daarna verzorgde #JONG053 onder leiding van jongeren Jennyca en Anas een debat voor 100 professionals. De professionals waardeerden de frisse blik die de jongeren op financiële vraagstukken gaven tijdens het debat.

ENSCHDE DEELT EXPERTISE LANDELIJK IN PODCAST

Onlangs was Zarina Dihal Chedi, projectleider van JONG053, samen met Scarlet uit Jong053 in een podcast van het Nationaal Jeugd Instituut (NJI). In deze aflevering, die op 8 mei werd opgenomen en binnenkort online verschijnt, vertelden zij over de Enschedese aanpak van jongerenparticipatie en de rol van beleidsambtenaren, met als doel andere gemeenten te inspireren.

Luister de podcast hier: <https://open.spotify.com/episode/1BqbABGD9QLuuYsxW009tb>

INTERNATIONALE ERKENNING VOOR ENSCHDESE AANPAK

De Enschedese aanpak, #JONG053praatmee, krijgt ook internationale erkenning. Het initiatief is geselecteerd voor de prestigieuze 'Youth4Democracy' studiereis naar Spanje, georganiseerd door Democracy Reloading. Van 29 juni tot 5 juli zal Zarina Dihal Chedi deelnemen aan dit Europese programma, waar ze ervaringen zal uitwisselen met 25 andere deelnemers uit 18 landen en nieuwe kennis zal opdoen over jeugdparticipatie in lokale besluitvorming.

INSTAGRAM-SERIE 'ENSCHDE BEWEEGT'

Ook op andere vlakken zit JONG053 niet stil. De jongeren signaleren knelpunten en komen met creatieve oplossingen. Naar aanleiding van feedback over een beperkt sportaanbod, ontwikkelde JONG053 in samenwerking met Sportaal de Instagram-serie 'Enschede Beweegt'. Hierin introduceren jongeren op een luchtige en humoristische wijze diverse sporten en sporters, om leeftijdsgenoten te motiveren nieuwe sportieve uitdagingen aan te gaan.

INPUT BIJ DRUGSBESTRIJDING

JONG053 heeft ook een waardevolle bijdrage geleverd aan het plan van aanpak voor drugsbestrijding. Het perspectief en de ideeën van jongeren zijn meegenomen in de plannen. Momenteel denken zij actief mee over de te ontwikkelen campagne en pakkende slogans.

NOTA BEWEGEN, SPELEN EN SPORTEN

"WE DOEN HET VOOR DE MENSEN IN DE BUURT"

Meer dan 1500 betrokkenen leverden input voor de beleidsnota Bewegen, Spelen en Sporten. "Dit zijn onderwerpen die veel mensen raken en waar iedereen wat van vindt, dus we vonden dat we daar een goed participatieproces op moesten inrichten", vertellen beleidsadviseurs Stefan Volmer, Marianne van den Berg en Joanke van Helden van de gemeente Enschede.

Er zijn weinig thema's waarin zoveel partijen samenkomen als op het thema bewegen, spelen en sporten. Inwoners van jong tot oud, sportverenigingen, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties, wijk- en dorpsraden, adviesraden, schoolbesturen en maatschappelijke partners zoals Alifa en Incluzio. Hoe pak je zo'n groot participatieproces aan? "We hebben eerst een discussienota beeldvormend voorgelegd aan de Stedelijke Commissie Sociaal van de gemeenteraad waarbij verschillende keuzes en scenario's op tafel kwamen", vertelt Stefan Volmer. "Dat is echt een hele bewuste tussenstap geweest, omdat je met dit onderwerp alle kanten uit kunt. We hebben gevraagd: wat willen jullie met sporten, spelen en bewegen? Wat mag het kosten? Waar willen jullie op inzetten? Dat geeft richting. Je kunt dit soort grote onderwerpen met elkaar vroegtijdig in het proces aftasten voor je bijvoorbeeld de bredere participatie start. Dat is belangrijk."

SAMEN STAPPEN MAKEN

Vervolgens is er stevig ingezet op het betrekken van een breed scala aan partijen, waaronder inwoners van jong tot oud, sportverenigingen, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties en maatschappelijke partners. "Deze opgave vraagt om samenwerking, want het raakt iedereen. Het was voor ons dus ook logisch om in samenwerking met al deze partijen dit nieuwe beleid te maken. Als je goed luistert naar wat er leeft, zorg je dat het beleid uitvoerbaar wordt en je echt stappen kunt maken samen", zegt Stefan Volmer. Joanke van Helden vult aan: "Het is heel makkelijk om te denken: dat kan niet, daar heb je geen tijd voor, dat kost heel veel geld. Maar inwoners horen is heel belangrijk. Het betekent niet dat je alles perfect kunt doen, maar je leert elkaar goed kennen en mensen waarderen het dat ze geïnformeerd worden en dat er naar ze geluisterd wordt."

V.l.n.r. Joanke van Helden, Marianne van den Berg en Stefan Volmer

Dit geldt ook voor de inbreng van de sportverenigingen. "Samen met Sportaal hebben we de eerste contouren van het sportaccommodatiebeleid aan hen voorgelegd en de input verwerkt in de eindversie. Er was al langer vraag naar duidelijk beleid. Nu weet iedereen wat de afspraken zijn als het gaat om vraag, aanbod en gebruik", vertelt Marianne van den Berg.

ANDERE MANIER VAN WERKEN

Stefan Volmer: "We willen een open overheid zijn, we willen transparant zijn. We doen het voor de mensen in de buurt. Het is heel makkelijk om vanuit beleid snel iets neer te leggen, maar het gaat er juist om dat het ook uitvoerbaar is met elkaar. Dat begint al bij de beleidsvorming. Ik ben ervan overtuigd dat je zoveel mogelijk moet proberen om met partijen samen, juist ook vanuit beleid, de goede dingen te doen en mensen mee te nemen. Daar moeten we wel bij beseffen, ook als bestuur, dat dit soort dingen dan wel meer tijd en inzet vergen, maar ook echt een andere manier van werken vragen."

LEERPUNTEN UIT HET PROCES

Ging alles altijd even perfect en makkelijk? Nee. Met een enquête bereik je niet iedereen die je wilt horen, daarom werd het vooral ingezet als een middel voor eerste inzichten. En het abstracte beleidsniveau bleek in de gesprekken soms lastig voor betrokkenen. "Je gaat het hebben over stadsplekken en buurtplekken zonder ze al aan te wijzen, terwijl iedereen natuurlijk vooral ook wil weten "wat betekent dit voor mijn buurt". Beleid kan daardoor voelen als een ver-van-je-bed-show voor mensen. Bij jongeren denk ik dat we een volgende keer meer met voorbeelden moeten werken waaruit je kunt kiezen, zodat het meer gaat leven. Maar uiteindelijk hebben de gesprekken wel veel input en inzichten opgeleverd", zegt Stefan.

LUISTER OPRECHT NAAR ELKAAR

Ook ontstonden in sommige wijken zorgen over het nieuwe beleid omdat het beeld ontstond dat de gemeente alle speelplekken zou vervangen door een buurtplek. "Dus we hebben constant gekeken, samen met bijvoorbeeld stadsdeelbeheer, stadsdeelmanagement en communicatie, hoe we het gesprek het beste konden voeren. Er zijn persoonlijke gesprekken gevoerd en inloopbijeenkomsten georganiseerd." Die

aanpak leidde uiteindelijk tot begrip en steun voor de aanpak. "Het gaat erom dat je, zodra je de samenleving betreft, tijd en ruimte neemt om oprecht naar elkaar te luisteren. Ook als er tijd nodig is voor extra gesprekken. Dat kun je niet in een standaardproces stoppen", zeggen de beleidsadviseurs.

2
ALS JE GOED LUISTERT NAAR WAT ER LEEFT,
ZORG JE DAT HET BELEID UITVOERBAAR WORDT
EN JE ECHT STAPPEN KUNT MAKEN SAMEN

De komende drie jaar start de uitvoeringsfase (zie tijdlijn). Daarin zal participatie ook weer een belangrijk onderdeel zijn van het proces. Stadsdeelbeheer, stadsdeelmanagement en Sportaal als uitvoeringsorganisatie spelen daarin net als in het beleidstraject een grote rol. Zo is het stokje voor het maken van de buurtplannen met alle partners en partijen nu overgedragen vanuit beleid aan senior technisch adviseur Jenny Pierik, adviseur spelen, die ook al intensief betrokken was bij het hele beleidstraject. De gehele nota vind je hier: [Nota Bewegen Spelen en Sporten](#)

LESSEN UIT HET PARTICIPATIEPROCES OM TE KOMEN TOT DE BELEIDSNOTA

- **Vroegtijdige richtingbepaling met de raad**
Een discussienota met scenario's voorleggen kan bij complexere trajecten helpen om kaders en ambities helder te krijgen.
- **Breed en divers betrekken**
In gesprek gaan met alle relevante partijen, van inwoners en wijkraden tot professionele organisaties en adviesorganen.
- **Luisteren en aanpassen**
Openstaan voor zorgen en input, en bereid zijn om de participatie-aanpak hierop aan te passen.
- **Duidelijke communicatie**
Duidelijk communiceren over veranderingen, ook als de boodschap lastig is, bouwt vertrouwen.
- **Maatwerk in communicatie**
De manier van informeren en bevragen afstemmen op de doelgroep, bijvoorbeeld door visuele hulpmiddelen te gebruiken bij jongeren.
- **Investeren in de relatie**
Erkennen dat een zorgvuldig participatieproces tijd en inzet vraagt, maar leidt tot een beleid dat beter aansluit bij de behoeften en beter uitvoerbaar is.

TIJDLIJN PARTICIPATIEPROCES (2022 - 2028)

TOOLBOX PUBLIEKSINITIATIEVEN

SNEL EN MET EEN OPEN BLIK IDEEËN BEOORDELEN MET DE WAARDENDRIEHOEK

Om publieksinitiatieven beter, sneller en eerlijker te beoordelen, beschikt de gemeente Enschede voortaan over de Waarden-driehoek. Deze methode helpt om snel inzicht te krijgen in de waarde van een idee van een inwoner of organisatie. Zo krijgen initiatiefnemers niet alleen snel duidelijkheid, maar ook een eerlijke en transparante weging van hun idee: Ja, nee of ja, mits.

BESLUITEN GOED ONDERBOUWEN EN MOTIVEREN

Soms zijn ideeën uit de samenleving eenvoudig en waardevol, maar verdwalen ze toch in de gemeentelijke organisatie. Dat is frustrerend voor zowel initiatiefnemers als medewerkers. Daarom startte de gemeente Enschede met de ideeënmakelaar: één aanspreekpunt voor inwoners en organisaties met een maatschappelijk initiatief. Uit actieonderzoek, waarin we gesprekken voerden met initiatiefnemers en ambtenaren die daaraan werkten, bleek hoe lastig het vaak is om goede ideeën verder te brengen, of soms zelf om er überhaupt een besluit over te laten nemen. Juist daarom is het belangrijk dat de gemeente een tool heeft waarmee initiatieven op een transparante en open manier gewogen worden. Maar ook dat er intern een uniforme en goed onderbouwde werkwijze is om dat te doen.

"Soms moeten we als gemeente om welke reden dan ook nee verkopen. Juist dan is het belangrijk dat we dat besluit goed onderbouwen en motiveren", zegt ideeënmakelaar Kiona Grotenhuis. "Zo voorkom je dat een initiatief op andere plekken in de gemeentelijke organisatie opnieuw opduikt en op de ambtelijke rotonde belandt. Met de waardendriehoek geven we de initiatiefnemer eerlijke feedback en advies hoe het idee meer kans kan maken op gemeentelijk geld of in gemeentelijke regelgeving."

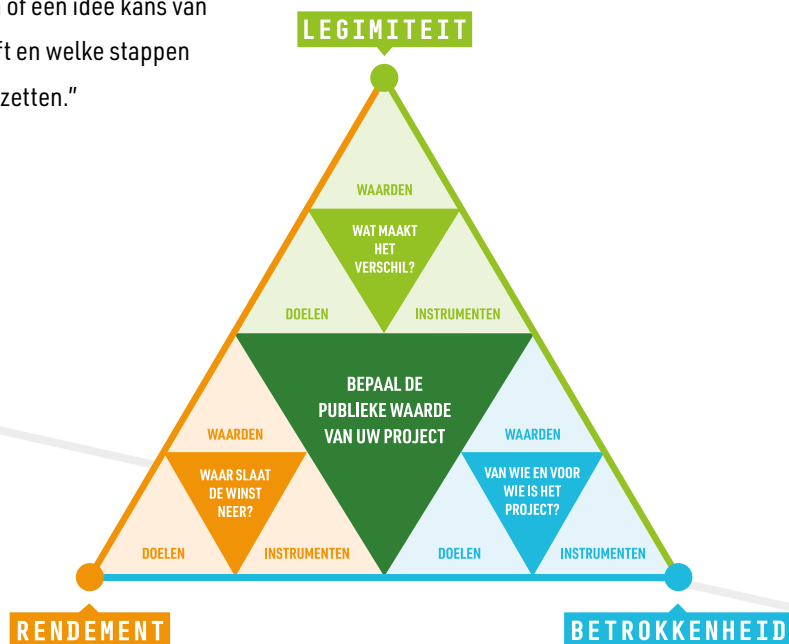

”MET DE WAARDENDRIEHOEK GEVEN WE DE INITIATIEFNEMER EERLIJKE FEEDBACK EN ADVIES HOE HET IDEE MEER KANS KAN MAKEN OP GEMEENTELIJK GELD OF IN GEMEENTELIJKE REGELGEVING.

Ideënmakelaar Kiona Grotenhuis

DRIE KERNVRAGEN OM SNEL EN ONDERBOUWD TE BESLISSEN

Naast de ideënmakelaar is er nu ook een [Toolbox Publieksinitiatieven](#), waarin de werkwijze met de Waardendriehoek een belangrijke plek inneemt. De Waardendriehoek kijkt naar drie kernvragen: Hoe legitiem is het initiatief? Wie zijn erbij betrokken en wie heeft er baat bij? En wat levert het op, maatschappelijk én financieel? Door deze drie aspecten samen te wegen, kan de gemeente een goed onderbouwd besluit nemen: ja, nee of ja, mits. “Het helpt ons om snel te beoordelen of een idee kans van slagen heeft en welke stappen we kunnen zetten.”

Kiona merkt dat initiatiefnemers vooral de snelheid en duidelijkheid waarderen. “Mensen voelen zich gehoord, zelfs als hun idee uiteindelijk niet haalbaar is. Ze krijgen snel antwoord en we onderbouwen onze keuzes, zodat iedereen weet waar ze aan toe zijn.”

ZELF AAN DE SLAG OF HULP NODIG?

Als collega bij de gemeente kun je een groot verschil maken voor inwoners of organisaties met een goed idee. De toolbox helpt je om snel te bepalen wat jouw rol is. Je beantwoordt een paar eenvoudige vragen: past dit initiatief bij jouw werk? Kun je de inwoner zelf verder helpen of heb je anderen nodig? Als het ingewikkelder wordt, kun je de ideënmakelaar inschakelen. Deze denkt mee over de volgende stap, bijvoorbeeld met een gesprek of een waarderingstafel. In de toolbox vind je handige hulpmiddelen zoals een beslisboom en voorbeeldvragen. Je vindt de toolbox in de Kennisbank op Intens (onder participatie/participatielessen). Heb je vragen? Neem dan ook vooral contact op met ideënmakelaar Kiona Grotenhuis via k.grotenhuis@enschede.nl. Inwoners vinden de ideënmakelaar op jijmaaktenschede.nl/ideeenmakelaar.

SUCCESVOLLE START MAKELPUNT ENSCHEDÉ TELT AL 82 LOCATIES

Nog geen jaar na de start worden op het Makelpunt, een soort Funda voor maatschappelijke ruimtes, 82 locaties aangeboden. Dit laat zien dat er in Enschede veel behoefte is aan een plek waar vraag en aanbod van maatschappelijke ruimtes samenkomen.

WAT IS HET MAKELPUNT?

Op 18 september 2024 is het Makelpunt van de gemeente Enschede gelanceerd. Dit gratis platform, te vinden op jijmaaktenschede.nl/makelpunt, is een soort Funda, maar dan voor maatschappelijke ruimtes. Hier kunnen organisaties en verenigingen eenvoudig ruimtes aanbieden en kunnen inwoners en groepen die een locatie zoeken, snel en overzichtelijk beschikbare plekken vinden.

GROTE INTERESSE BIJ AANBIEDERS EN ZOEKENDEN

De teller staat op 82 aangeboden ruimtes en dat aantal blijft groeien. "Het is mooi om te zien dat er steeds meer maatschappelijke ruimtes worden aangeboden waar inwoners terecht kunnen die iets willen organiseren", zegt Kiona Grotenhuis, ideeënmakelaar en projectleider Makelpunt. "We krijgen veel positieve reacties van zowel aanbieders als mensen die een ruimte zoeken. Via Jij Maakt Enschede willen we nog meer inwoners bewust maken van dit aanbod, zodat we nóg beter vraag en aanbod kunnen matchen en maatschappelijke activiteiten in de stad kunnen stimuleren. Op naar de 100 locaties!"

VAN VERGADERLOCATIE, SPORTACTIVITEIT TOT KOOKWORKSHOP

De aangeboden ruimtes variëren van sportkantines tot wijkgebouwen en van speeltuinverenigingen tot ateliers. Ze zijn beschikbaar voor uiteenlopende sociale en maatschappelijke activiteiten, zoals vergaderingen en bijeenkomsten. Maar ook voor sportactiviteiten. Wat het Makelpunt uniek maakt, is dat het volledig gratis is en niet wordt beheerd door een commerciële partij. Aanbieders kunnen hun ruimtes zelf beheren en geïnteresseerden kunnen direct contact met hen opnemen.

MEER DAN EEN WEBSITE: MAKELPUNT ALS VERBINDENDE FACTOR

Het Makelpunt is niet alleen een centrale plek voor het vinden en aanbieden van maatschappelijke ruimtes, het zorgt ook voor meer dynamiek en samenwerking in de stad. Doordat er meer organisaties en activiteiten in gebouwen landen, ontstaat er meer beweging, kruisbestuiving en samenwerking tussen initiatieven.

WAARDEVOLLE INFORMATIE OVER MAATSCHAPPELIJK VASTGOED

Daarnaast levert het Makelpunt waardevolle informatie op over het gebruik van maatschappelijk vastgoed in Enschede. Waar is ruimte over, waar juist niet? Hoe kunnen

vrijgekomen plekken in buurthuizen, sportaccommodaties of speeltuinen goed worden benut? Dit inzicht helpt de gemeente en andere organisaties bij het ondersteunen van initiatieven en het optimaal inzetten van beschikbare ruimtes.

Heb je vragen over het Makelpunt? Neem dan contact op met Kiona Grotenhuis via k.grotenhuis@enschede.nl.

EVALUATIE PARTICIPATIEVERORDENING

WAT WE LEREN VAN INWONERS EN VAN ELKAAR OVER PARTICIPATIE

Inwoners willen graag meepraten met de gemeente en waarderen de gedachte achter participatie. Maar soms kan de manier waarop beter. Dat blijkt uit de evaluatie van onze eerste participatieverordening. Inwoners missen vaak terugkoppeling op hun inbreng en de verwachtingen over hoeveel invloed ze precies hebben, zijn niet altijd duidelijk. Ook ambtenaren en raadsleden zien verbeterpunten. Wat gaat goed, wat kan beter en waar liggen kansen?

WAT VINDT DE INWONER?

DOEL 1: HET VERSTERKEN VAN DE RELATIE TUSSEN DE GEMEENTE EN HAAR INWONERS

Wat gaat goed: persoonlijke benadering en saamhorigheid

Inwoners waarderen de persoonlijke benadering in participatieprocessen, projectleiders die als duidelijke aanspreekpunten benaderbaar zijn in een straat of wijk, krijgen lof. De aanpak waarbij buurtbewoners samen praten over wat ze belangrijk vinden in hun leefomgeving draagt over het algemeen bij aan een gevoel van saamhorigheid en helpt inwoners om elkaars standpunten en de standpunten van de gemeente beter te begrijpen.

Wat kan beter: communicatie, terugkoppeling en omgang met onvrede

De communicatie en terugkoppeling over de voortgang tijdens de participatieprocessen kan beter. Inwoners geven aan dat ze niet alleen behoefte hebben aan inzicht over wat er met hun input is gedaan, maar ook regelmatige updates waar het proces precies staat en wat er vervolgens gaat gebeuren in de uitvoering. Ze ervaren lange radiostiltes nadat ze hun input hebben gegeven. Ook geven inwoners aan dat de omgang met onvrede tijdens het proces specifieke aandacht vraagt van de gemeente. Inwoners of partijen kunnen namelijk ook tegenover elkaar komen te staan in een participatieproces als tegenstrijdige belangen zichtbaar worden.

DOEL 2: HET VERGROTEN VAN DE KWALITEIT VAN LOKALE DEMOCRATISCHE PROCESSEN

Wat gaat goed: inwoners waarderen de mogelijkheid om te participeren

Inwoners waarderen de mogelijkheid om deel te nemen aan participatieprocessen en voelen zich serieus genomen wanneer hun input wordt gevraagd. Vooral wanneer alle betrokkenen op gelijke wijze en tijdig worden geïnformeerd en betrokken, wordt participatie als eerlijk en democratisch ervaren.

Wat kan beter: inwoners twijfelen over mate van invloed die ze hebben

Inwoners ervaren soms dat de uitkomsten al vaststaan en hun inbreng weinig invloed heeft op het uiteindelijke besluit van de gemeente. De twijfel over de mate van invloed ontstaat vaak omdat ze transparantie missen over het proces. Ze weten niet hoe besluiten uiteindelijk zijn genomen en of hun inbreng wel of niet is meegenomen in de definitieve plannen. Dit leidt tot gevoelens van frustratie en in sommige gevallen ook tot wantrouwen en argwaan.

DOEL 3: HELDERHEID SCHEPPEN OVER PROCES EN ROLVERDELING

Wat gaat goed: inwoners actieve rol geven in ontwikkeling van hun leefomgeving

Het idee om bewoners echt invloed te geven en zelf een actieve rol te geven in de ontwikkeling van hun gebied, zoals bijvoorbeeld gebeurd is tijdens het gebiedsproces in Broekheurne wordt positief ontvangen. Opvallend is dat in dit specifieke proces vooral de rol van een onafhankelijke gebiedsregisseur als waardevol werd ervaren, omdat deze bijdraagt aan het verbinden van verschillende belangen en partijen.

Wat kan beter: vooraf duidelijkheid over kaders en participatieniveau

Er is vaak onduidelijkheid over de kaders, rollen en bevoegdheden binnen participatietrajecten. Inwoners ervaren dat het speelveld onduidelijk is en vragen zich af waarover ze (nog) mogen meedenken. De verschillende participatieniveaus zijn niet altijd helder, wat leidt tot onzekerheid en verwarring over hun daadwerkelijke invloed. In meerdere evaluaties zien we een participatieparadox: inwoners willen meer invloed uitoefenen naarmate plannen concreter worden, terwijl de ruimte voor invloed dan juist kleiner is.

ANDERE INZICHTEN UIT DE EVALUATIE

- **Ambtenaren:** Kennen de participatieverordening (95%), maar gebruiken in de praktijk liever eigen ervaring en intern overleg. Worstelen soms met het managen van verwachtingen over de invloed van inwoners en wensen duidelijke richtlijnen en praktische hulpmiddelen.
- **Raadsleden:** Wensen tijdige en duidelijke (jargonvrije) informatie over participatietrajecten en voldoende voorbereidingstijd om verwachtingen van inwoners goed te kunnen managen.
- **Zowel ambtenaren als raadsleden:** Benadrukken het belang van een goede balans tussen inspanning en resultaat bij participatie.
- **Wijkorganen,** vooral die op beleidsvormend niveau (niveau 3) willen sterkere betrokkenheid bij besluitvormingsprocessen en hebben behoefte aan tijdige en relevante informatie vanuit de gemeente.
- **Het Uitdaagrecht (Right to Challenge)** waarbij inwoners gemeentelijke taken geheel kunnen overnemen wordt in Enschede niet officieel toegepast. Er zijn wel diverse bewonersinitiatieven zoals het beheer van plantvakken, snoeien van leilindes of het opruimen van zwerfvuil. Deze lijken op het uitdaagrecht, maar zijn het formeel niet.
- **Kosten participatie:** net als andere gemeenten in Nederland kan Enschede de kosten van participatie moeilijk kwantificeren. Participatieprocessen variëren sterk in omvang en kosten.

VIER AANBEVELINGEN OM MEE AAN DE SLAG TE GAAN:

Op basis van de evaluatie zijn er vier aanbevelingen gedaan:

1. Praktische ondersteuning en training organiseren dichtbij de praktijk
2. Structurele aandacht voor informeren en bewuste keuze voor passend participatieniveau
3. Kosten participatie inzichtelijker maken
4. Samenwerking wijkorganen concretiseren

KOPLOPER MET DE PARTICIPATIEVERORDENING

Enschede was er vroeg bij met de participatieverordening. Al sinds maart 2022 werken we ermee, terwijl gemeenten pas vanaf begin 2025 verplicht zijn deze in te voeren. Nu, een paar jaar later, kijken we terug: hoe werkt die verordening in de praktijk? Enschede is daarmee niet alleen één van de eerste gemeenten die een participatieverordening invoerde, maar ook één van de eerste die deze grondig evalueert. Bij die evaluatie is vooral gekeken naar de drie doelen van de participatieverordening:

1. De kwaliteit van lokale democratie versterken.
2. De relatie tussen gemeente en inwoners verbeteren.
3. Duidelijkheid scheppen over het proces en de rolverdeling.

Bekijk de complete evaluatie op jijmaaktenschede.nl

In dit artikel vind je een korte samenvatting van de belangrijkste punten uit de evaluatie, maar we nodigen je van harte uit om het complete evaluatierapport en de onderliggende deelonderzoeken te lezen als je geïnteresseerd bent in participatie. Deze vind je op:

<https://jijmaaktenschede.nl/over-ons/onderzoek-en-evaluaties>

ACTIEPLAN

SAMENLEVINGSGERICHT WERKEN IN ENSCHEDÉ 2022-2025

Een impuls voor samenlevingsgericht werken door participatie

WAAROM?

De samenleving verandert snel. Daarmee verandert ook de relatie tussen gemeente en inwoners. Inwoners willen meer directe invloed en serieus genomen worden. We willen de betrokkenheid en invloed van inwoners bij maatschappelijke vraagstukken vergroten. Door inwoners bij vraagstukken in de stad te betrekken én ruimte te bieden voor initiatieven uit de samenleving brengen we energie in de stad en versterken we de lokale democratie. Inwoners zijn en voelen zich meer betrokken.

WAT?

Het actieplan heeft een doorlooptijd van 4 jaar. De focus ligt op experimenteren, leren en bijsturen. Daarbij zetten we in op 4 speerpunten.

De vier speerpunten zijn:

- **Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden**
→ meer inwoners praten mee

- **Participatieteam organiseren**
→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

- **Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen**
→ digitaal én fysiek

- **Leercyclus inrichten**
→ leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

CENTRUM:

- **Veiligheid Van Lochemstraat:** Verbetering van de veiligheid aan de Van Lochemstraat en de binnenstad: beide zijn opgelost met o.a. verlichting, camera's, bosschages, paaltjes.
- **Volkspark:** het park wordt hersteld en krijgt haar oude, historische kenmerken terug
- **Gebiedsprofielen:** inwoners, ondernemers, organisaties en vastgoedeigenaar hebben in binnenstadslabs meegedacht over de toekomst van de binnenstad.

WEST:

- **Groenblauw Stadsveld:** Inwoners konden stemmen op ontwerpen voor de herinrichting van de Wethouder Nijhuisstraat en het Thomas de Keyserplein.
- **Herinrichting Schakelplein:** Omwonenden vroegen om verbetering van het plein want het was versteend, warm en ze waren erop uitgekeken.
- **Familiehuis in Boswinkel:** een samenwerking tussen de GGD Twente, Alifa, Humankind Kinderopvang En Ontwikkeling, Wijkteams Enschede en Gemeente Enschede. Ondersteuning en activiteiten voor gezinnen en jonge kinderen uit de wijk. Is in april geopend.

STEDELIJK:

- **Enschede 2050:** inwoners kunnen aangeven d.m.v. een enquête wat zij belangrijk vinden voor in de toekomstvisie van Enschede
- **Aardgasvrij Enschede:** inwoners konden meepraten over wat zij belangrijk vinden in de overstap naar duurzame warmte
- **Onze jeugd, onze zorg:** Voor de totstandkoming van de strategienota 'onze jeugd, onze zorg' zijn professionals geïnterviewd en zijn jongeren en raadsleden geraadpleegd. Partners als de BAS zijn geraadpleegd. Jongeren praatten mee via Jong053, Speaking Minds en Stichting Kinderperspectief.

NOORD:

- **Het Kompas:** Meedenken over de programmering van het nieuwe wijkcentrum en stemmen op de inrichting van de gemeenschappelijke ruimtes
- **7522 in beweging:** inwoners worden geraadpleegd over hun ervaringen met de straten en gebruikelijke routes. D.m.v. enquêtes en kaarten kunnen ze input geven voor het nieuwe ontwerp van de straten.
- **Wijkverkeersplan Tweekelerveld:** in januari 2025 zijn de gemeente, het bewonersplatform en het Verkeersatelier door de wijk gaan fietsen.
- **Afvalproblematiek Tweekelerveld:** in maart of april konden inwoners ideeën aandragen via Jij Maakt Enschede om afvaldumping tegen te gaan
- **Groenblauw 't Zwik:** in de kerstvakantie van 2024/2025 konden inwoners stemmen op een ontwerp. In de zomer en het najaar van 2024 daarvoor konden ze ook aangeven bij een bijeenkomst welke 'straatprofielen' de voorkeur hadden

OOST:

- **Winterweg:** stemmen op het openhouden of afsluiten van een weg. Ongeveer 67% van de mensen heeft hierop gestemd
- **Gezonde Buurt Glanerbrug:** kinderen werden betrokken bij het ontwerpen van een nieuw, groen speelplein bij OBS Wereldwijs.
- **Groenblauw Glanerbrug:** in april konden inwoners reageren op het eerste voorstel van de nieuwe inrichting. Er zijn wensen en ideeën opgehaald voor de inrichting voor meerdere straten in Glanerbrug.
- **Franklinstraat:** Samen met de buurt een nieuwe speelplek inrichten.

ZUID:

- **Stroinkstuin:** nieuw aangelegde moestuin in Stroinkslanden door bewoners om de opbrengst goedkoop te verkopen aan mensen met een kleine portemonnee.
- **Teesinkbos:** inwoners konden in februari reageren op de voorlopige ontwerpen. Daarvoor hebben al veel gesprekken met inwoners plaatsgevonden en een aantal bijeenkomsten.
- **Hanenberglanden:** in samenwerking met inwoners de wijk opknappen en woningen verduurzamen.
- **Wijkcentrum de Magneet:** Verbouwing van het wijkcentrum, de realisatie van een nieuwe keuken en huiskamer.

AGENDA 2025

▪ Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden
→ meer inwoners praten mee

	SPEERPUNT	STAND VAN ZAKEN JUNI 2025
Naast wijk- en dorpsraden ook andere vormen van vertegenwoordiging	We onderzoeken of we een panel kunnen inrichten dat te benaderen is voor verschillende vormen van kwalitatief onderzoek als aanvulling op het huidige Enschede panel.	We hebben geëxperimenteerd met thematische focusgroepen en raadpleging op buurtniveau door middel van persoonlijke gesprekken in het winkelcentrum en via online enquêtes via Kennispunt en Jij Maakt Enschede. Het ophalen van kennis van bewoners in hun eigen buurt, blijkt in de praktijk de meest effectieve en efficiënte manier om inwoners mee te laten praten. Dit doen we met kleine groepsgesprekken en korte vragenlijsten in de wijk. Met deze gesprekken verrijken we het gemeentelijk beleid voor o.a. de warmtetransitie en de toekomstvisie Enschede 2050.
Verordening wijkbudgetten herijken	Nieuwe verordening wijkbudgetten voorleggen aan de raad.	De nieuwe verordening wijkbudgetten is 19 mei unaniem vastgesteld door de raad.
Een impuls voor overheids-participatie en maatschappelijke initiatieven	Experimenteren met een nieuwe werkwijze voor maatschappelijke initiatieven en met de rol van een ideeënmakelaar.	De ideeënmakelaar is beschikbaar als aanspreekpunt voor interne en externe initiatiefnemers. De ideeënmakelaar is nu ook vindbaar en zichtbaar met een eigen projectwebsite op https://jijmaaktenschede.nl/ideeenmakelaar . Via dit kanaal zijn de eerste publieksinitiatieven al ingediend. Er is een toolbox publieksinitiatieven gemaakt die organisatiebreed beschikbaar is waarmee collega's via een waardendriehoek snel een initiatief kunnen beoordelen. Zo krijgen initiatiefnemers niet alleen snel duidelijkheid, maar ook een eerlijke en transparante weging van hun idee: Ja, nee of ja, mits. Hoe dat werkt, lees je in het artikel 'snel en met open blik ideeën beoordelen' in deze Impuls
Een impuls voor jongeren-participatie	Structureel borgen van jongerenparticipatie vanaf 2025.	Jongeren dragen bij aan projecten en beleid in de stad. #Jong053 heeft zich het afgelopen half jaar meegedacht en zicht ingezet voor de onderwerpen: ▪ Rondkomen met je inkomen ▪ Aanpak voor drugsbestrijding ▪ Enschede beweegt ▪ Nationaal Jeugd Instituut ▪ Youth4Democracy

▪ Participatieteam organiseren

→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

	SPEERPUNT	STAND VAN ZAKEN JUNI 2025
Doe-kracht via een participatieteam	Een klein expertteam dat voorziet in advies, evaluatie en middelen waaronder het hosten van een online participatieplatform.	Het team is ingezet bij verschillende participatievragen zoals: ▪ Participatieadvies Spoorzone Hengelo Enschede ▪ Participatieadvies bij onderzoek naar spoorligging variant ▪ Participatieaanpak vernieuwing Van Heekplein ▪ Participatie aanpak wijkcentrum Kompas ▪ Participatiestrategie Enschede aardgasvrij, waarbij nauw is samengewerkt met communicatie en gedrag om te komen tot een integrale aanpak om inwoners te bereiken en betrekken bij beleidsdoelstellingen van de gemeente. ▪ Advies communicatie- en participatiestrategie Hanenberglanden ▪ Online participatie bij Wijkaanpak Tweekelerveld ▪ Online participatie bij Winterweg autovrij
Een vaste werkwijze voor participatie	Implementatie en doorontwikkeling van participatieverordening en methode Relevant Gesprek.	In mei hebben we de evaluatie van de participatieverordening opgeleverd. Op maandag 8 september wordt deze besproken in de stedelijke commissie Bestuur en Middelen.
Structureel borgen participatieteam	Samen met stadsdeelmanagement en concernstaf borgen we het participatieteam vanaf 2026 structureel in de organisatie.	In afwachting van de uitkomsten van BOB maken we implementatiescenario's voor het structureel onderbrengen van het participatieteam bij de Afdeling Communicatie.

▪ Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen
→ digitaal én fysiek

	SPEERPUNT	STAND VAN ZAKEN JUNI 2025
Online participatie	Implementatie en uitbreiding van online platform en participatiemerk Jij maakt Enschede	We bouwen verder aan het onlineplatform en participatiemerk: Jij maakt Enschede. Samen met de afdeling communicatie ontwikkelen we een praktische en herhaalbare aanpak. In het eerste half jaar van 2025 zijn 15 projectwebsites gelanceerd en enkele nieuwe in ontwikkeling voor verschillende participatietrajecten in de organisatie. In het artikel over het Kompas in deze Impuls zie je hoe een participatieproces via Jij Maakt Enschede eruit ziet en hoe we online participatie met fysieke participatie combineren om tot het beste resultaat te komen. Jij maakt Enschede is ook het platform voor: ▪ Ideeënmakelaar ▪ Makelpunt ▪ Wijkbudget (voorheen Jij maakt de buurt) ▪ Direct Duidelijk
Nieuwe werkmethoden organiseren	We borgen het werken met een aantal vaste methoden: ▪ Relevant Gesprek ▪ Factor C ▪ Social Design ▪ Waarderingsdriehoek IPW ▪ Narratief evalueren	▪ Faciliteren social design proces Leuriks Oost ▪ Faciliteren social design workshops voor het samenwerkingsverband Wonen-Zorg-Ouderen ▪ Advies bij bestuursopdracht Integrale Onderwijshuisvesting ▪ Advies aan griffie over vervolgaanpak participatieproces vergrijzing ▪ Faciliteren van Factor C-sessies en omgevingsanalyses

▪ Leercyclus inrichten

→ leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

	SPEERPUNT	STAND VAN ZAKEN JUNI 2025
Leren van participatie-trajecten	We voorzien in een leercylus die aansluit bij de lerende organisatie.	▪ Narratieve evaluatie Scheurserve ▪ We dragen bij aan de strategische opgave Open Enschede. We nemen deel aan de klankbordgroep en we dragen het gedachtegoed actief uit. ▪ We brengen twee keer per jaar het Participatiemagazine 'Impuls' uit. ▪ Kennispagina over participatie op Kennisbank Intens. ▪ Basis workshop participatie via Enschede Academie. ▪ We nemen deel aan het regionale- en provinciale participatienetwerk.